

Herstel

ORGaan DER KATHOLIEKE ARBEIDERSBEWEGING IN BEVRIJD NEDERLAND

No. 14
23 JUNI 1945
Verschijnt
elke 14 dagen

VRIJHEID!

Wanneer ik naar buiten kijk, zie ik overal weg tanks voorbijgaan, jeeps, vrachtauto's en motorrijders. Daar passeert een colonne infanterie en ik zie mannen en vrouwen met bagage, onmiddellijk te herkennen als geëvacueerden, die zich gaan melden bij een bureau in de buurt. De radio geeft nieuws, nieuws uit het geallieerd hoofdkwartier en nieuws over Zuid- en over Noord-Nederland. Er worden namen genoemd, welke ik in geen vijf jaren heb gehoord. Het volkslied wordt gespeeld en de vlaggen, welke van de huizen waaien, zingen klankloos het lied van de vrijheid mede. Nederland is vrij!

Op mijn tafel liggen bladen, welke bevestigen aan het ondergrondsch verzet. Nu worden zij op straat verkocht. De Gestapo is verdwenen en er is geen verraad meer. De vrijheid van het woord is hersteld. Aanvankelijk was er nog aarzeling; wij hebben te lang onder het schrikbewind geleefd om ineens volledig te beseffen en te beleven, wat wij niet langer behoeven te fluisteren. Maar snel hervinden wij de gewoonten van vóór vijf jaren en wij praten luider en debatteren op straat drukker als om onszelf goed in te prenten, dat wij vrij zijn.

Wij, in het Zuiden, werden eerder bevrijd dan gij in het Noorden en Westen. Wij hebben daarvoor een anderen prijs moeten betalen dan gij, maar na gezamenlijk lijden en strijden vieren wij thans de hereeniging en de algehele bevrijding. Het Zuiden drukt het Noorden en Westen de hand en terzijde wij elkander in de oogen kijken, zeggen wij, in diepe dankbaarheid dat het voorbij is: Gode zij dank!

Toen gij nog moest zwijgen en de eenige blidrage, welke gij kondt leveren aan de gemeenschappelijke zaak, het dulden en hongeren was, hebben wij, naar zwakke krachten en belemmerd door de omstandigheden en niet altijd gesteund door de overheid op een wijze, waarop wij recht hadden, de beginselen, welke het Verbond bezielde, verkondigd. Wij hebben daarbij steeds gepoogd ons in te denken in Uw gedachtengang. Of wij daarin geslaagd zijn, hopen wij, maar staat niet aan ons ter beoordeling. Een zaak echter staat voor ons vast: Dat wij nepleit hebben voor de gave handhaving van de ideeën, welke aan het Werk-verbond het aanschijn hebben gegeven en waarvoor de Leiding in de donkere jaren der bezetting alles op het spel heeft gezet, was dure plicht tegenover het Ideaal en tegenover de voor- mannen der beweging.

Vrijheid! Het is geen toovermiddel, waarmee in één oogenblik de chaos in een orde kan worden herschapen. Met het wegsterven van de echo van het laatste kanonschot is wel de strijd der wapenen beëindigd, maar daarmee is tevens de veel zwaardere, zij het ook grootschere strijd der ideeën ingezet. Wij zijn vrij, omdat wij van een uitwendigen dwang zijn verlost, welke ons zelfs het gaan over de wegen onmogelijk maakte en tallozen in schuilplaatsen joeg. De ketenen zijn ons volk van de polsen gevallen en onze handen kunnen weer schrijven en onze mond mag weer spreken. Nu wacht ons de taak de stofelijke ruïnes op te ruimen, maar bovenal de geestelijke puinhoopen, angstwekkend in omvang. Sommigen mogen anders hebben verwacht en het ook nu nog doen voorko-

men, alsof deze grootste van alle oorlogen niet, gelijk elke oorlog, een versmarring der geesten heeft gesticht. De ervaring tijdens de maanden, dat wij beneden de rivieren vrij zijn, leerde den objectieven waarnemer anders. Er is op verschillend terrein ongetwijfeld winst te boeken, maar het algemeene beeld der wereld en der maatschappij is, in vergelijking met vijf jaren terug, allerminst hoopvoller. De onklarheid in de ideeën is toegenomen en de goede wil, waarvan velen bezielde zijn, is niet bij machte geweest ééngezindheid te wekken. Er worden, wat de ideeën betreft, verschillende talen gesproken en verstaat elkander niet. Is er niet een moeheid en misschien zelfs een moede-

derland kunnen leven. Slechts waar de Geest des Heeren is, is vrijheid; slechts de waarheid kan ons vrijmaken. Een diepen zin heeft het woord van een wijsgeer: Van de dienstbaarheid van den aartsengel tot het werken van het insect toe, van het zweven der planeten tot de zwaartekracht van het stofdeeltje berust de macht en de roem van alle wezens op hunne gehoorzaamheid en niet op hun vrijheid.

Noodig is dit besef te herwinnen en de geesten ervan te doordringen, dat met het begrip vrijheid dat der gebondenheid gegeven is. De ware vrijheid is redelijk en redelijkheid is het tegendeel van losbandigheid en doelloosheid. Waar van rede sprake is, daar is sprake van doelgerichtheid, doelmatigheid, orde en ordening, beheersching en gebondenheid. Vrijheid! Ja, wij zijn vrij van een ondragelijk geworden tirannie, maar wij moeten nog vrij worden van de dwaling, welke in ons leeft, kinderen van een

Woudenberg, de opper-roverser onzer beweging, en zijn trawanten zijn gespaard voor de „bijtjes-dag", gelukkig; zij en wij allen mogen echter niet lang in het onzekere worden gelaten over wat er nu gaat gebeuren.

De Beweging heeft, ondanks alles, de druk doorstaan. Dank zij de trouw van onze honderdduizende mannen en vrouwen; dank zij de plaatselijke, Diocesane en Nationale leiders, — dank zij duizenden parochiegeestelijken, dank zij ons heldhaftig Doorluchtig Episcopaat is zij, feitelijk, blijven bestaan. Daarom kan zij, zij het aanvankelijk nog gebrekkig, aanstonds haar werk weer beginnen.

Onze vrienden in Brabant en Limburg deden, spoedig na hun bevrijding, uitstekend werk, door de Beweging weer op de been te helpen. Zij hadden het moeilijk, alles ontbrak, — de medewerking van de nieuwe autoriteiten liet vaak veel te wensen, doch zij deden hun plicht en stelden de Beweging dienstbaar aan ons Volk. Voor hetgeen zij, onder moeilijke omstandigheden deden, zeggen wij hun onze hardgrondige dank, — ook de H.H. dr. Cornelissen en Th. v. Steen, die in Brabant en..... die in Limburg „Herstel" verzorgden.

Nu herneemt „Herstel" van de gehele Nederlandse Katholieke Arbeidersbeweging opnieuw haar plaats.

Zij kan, voorlopig, slechts in berekend omvang en, misschien, onregelmatig verschijnen; de verspreiding, over geheel Nederland, is vooralsnog moeilijk, doch de Verbondsleiding zal haar best doen om, zo spoedig als het maar enigszins mogelijk is, „Herstel" te maken tot het Verbonds- en gezinsblad bij uitnemendeheid.

Als vrije Nederlanders, als Katholieken, als vrienden geven wij elkaar wederom de broederhand en beloven plechtig al onze krachten te zullen geven aan de wederopbouw van ons Land en van de Beweging.

Wij geven gaarne Onze beste wensen mee bij de her-verschijning van het Verbondsblad „Herstel", dat vóór de oorlog de wekelijkse huisvriend was geworden in elk georganiseerd katholiek arbeidersgezin. Moge het Verbondsblad er toe blijven bijdragen om onze arbeiders, die zich zo uitstekend geschoold hebben getoond in de moeilijkste omstandigheden, ook in de toekomst mannen te doen blijven, op wier niet te breken trouw het kerkelijk en burgerlijk gezag ten volle kan rekenen.

† Dr. J. DE JONG,
Aartsbisschop van Utrecht.

loosheid, welke de oogen doet sluiten voor de vraagstukken? Schuilt er in het streven naar éénheid, gelijk dit op velerlei gebied wordt waargenomen, niet iets van een vlucht voor de realiteit van het geestelijk leven? Men ziet de groote verscheidenheid der opvattingen, richtingen en stroomingen en omdat men zoo gaarne één volk, bezielde met één ideaal, wenscht, stort men zich in de armen van de éénheidsgedachte. Doch de realiteit laat zich niet wegdensken en wij hebben haar, in het besef, dat een nieuwe wereld niet gemaakt kan worden, doch moet groeien, te aanvaarden. Ons hart moge daarbij bloeden, het moet ook dapper zijn en wij moeten de feiten recht in de oogen durven zien. In den strijd der ideeën, welke ons wacht, zij het aloude woord ons consigne: Sterk en onverzettelijk waar het de zaak, d.i. het beginsel betreft en zacht in de wijze, waarop wij de wapenen hanteeren.

De herwonnen vrijheid opent ons de gelegenheid zoo het strijdperk binnen te gaan. Dat wij dit kunnen doen, is een der schoonste vruchten der bevrijding. Vooral daarvoor past ons dankbaarheid. En het doel, waarop ons streven gericht moet zijn? Het is de hoogere, innerlijke vrijheid, de vrijheid der kinderen Gods, welke in gebondenheid, aan ons leven en aan het leven van ons volk een nieuw ritme geeft en de herrijzenis is van een Nederland, dat sociaal, politiek en cultureel alle uitingen van den ouden geest der Liberaal-individualistische ongebondenheid heeft uitgeroeid en in een nieuwen stijl is opgebouwd. In den stijl der ware totaliteit, d.i. der eenheid in verscheidenheid.

De herkegen vrijheid is het werktuig, waarmee de akker van het vaderland bewerkt moet worden en omgeploegd. In de voren moeten de Katholieke ideeën der Nieuwe Orde worden gezaaid. Slechts van het brood, dat uit de aren van dit zaad wordt bereid, zal Ne-

tijd, welke vergiftigd is met een geest van opstandigheid, welke weigert te dienen.

*

(d. B.) Eindelijk is thans ons gehele land van zijn barbaarse, van zijn heidense, van zijn afschuwelijke onderdrukkers bevrijd! Wat heeft ons Volk, d. gelyks een bijna ondragelijke last torsend, een last van moord en roof, een last van geestelijke tyrannie met zich meeslepend, naar dat oogenblik verlangd. Verlangt naar Vrijheid en gerechtigheid, verlangt naar beproefde Nederlandse verhoudingen.

Vrijheid en gerechtigheid. Vrij te zijn, vrij om, in gepaste vorm, voor eigen overtuiging uit te mogen komen; gerechtigheid, waarin allereerst het verlangen tot uiting kwam om recht te laten gelden over al het onrecht, hetwelk ons Volk is aangedaan, door Duitsers¹⁾ zeker, doch ook, en misschien vooral, door Nederlanders, door de N.S.B.-verraders, door hen die ons Volk brandschatte, de profiteurs, de O.W.-ers, de heulers met den vijand.

Ons Volk werd slachtoffer van die sinistre onderwereld; — onze Katholieke Arbeidersbeweging dus eveneens. Men, dat zijn de Duitsers en de N.S.B.-ers, men heeft onze Adviseurs, onze Bestuurders gevangen genomen, getiraniseerd, vermoord, — men heeft op de meest geraffineerde, zij het toch domme wijze, het geld en alle overige bezittingen ruw-weg gestolen. — men heeft de Beweging gewelddadig opgeheven. De domoren dachten 95 pct. van onze mannen te behouden; zij moesten het nog minder dan 5 pct. doen! Welnu, eist het Nederlandse Volk, als geheel, recht, — wij, als Beweging, eisen dat over het haar aangedane leed „staalhard" recht zal worden gedaan en a.u.b. spoedig, zonder dralen.

¹⁾ Herinnert men zich nog, dat een Nederlands rechter ons tot f 200.— boete veroordeelde, omdat wij in het Verbondsblad de N.S.B.-ers, als Volksgroep, z.g. „beledigd" hadden?!

Wat zullen die rechtsprekende heren wel gedacht hebben, indien zij, later, naar „Radio-Oranje" luisterden!

De mof ontstal ons HONDERD-DUIZENDEN auto's en fietsen.

De Nederlandse Regering bevordert, dat de functionarissen der Arbeidersbeweging over voldoende auto's en rijwielen de beschikking krijgen.

Dat is in de letterlijke zin des woords een Landsbelang!

NU WEET IK dat mijn land herrijzen zal.

Het dak van mijn huis is kapot, natuurlijk, want hier is ieder huis kapot. Als ik mijn vlaggestok wil planten, is dit geen probleem meer, er zijn gaten genoeg en dus steek ik mijn vlag in mijn pannendak, zonder pannen en ik ben zo blij, zo echt blij, nu de zon de kleuren fel maakt en de wind flappert in mijn vlag op mijn kapotte dak.

In onze stad komen over de puinen en de graven van honderden slachtoffers de berichten binnenvan Buchenwald, Dachau, Belsen..... oude vrienden repatriëren, gevangenen worden verlost.

Dokter van Vught!..... Met afgrijzen hoor ik het verhaal van zijn marteling en van zijn dood..... verschrompeld en vermagerd is hij 2 dagen na de bevrijding gestorven. Deze vrouwenarts oefende zijn practijk uit met God, waar God leven schiep, hielp hij het leven en bracht aan ieder smartebed rust en kalmte. Hij vocht om het leven van menige moeder en juichte met het gezin mee als hij een rood krijsende baby omhoog hield. Dr. van Vught luidde ieder Bethlehem in, met zijn rustige glimlach. Deo gratias, God heeft een heilige in de hemel willen hebben om de patroon te zijn van het ongeboren leven.

Een martelaar..... zijn verdorde en kapotgeslagen lichaam in het dierlijke Dachau, maar die noble, grote ziel, die opwakte naar den Goeden God, die het Kind zo lief heeft.

Ik ben zo blij vandaag.

*
Deken Teulings, heilige priester Gods, zijn glimlach is een weldaad; om zijn trouw beginsel weggesleept naar Dachau en..... hij is er door heen gekomen, terug in zijn stad, de Kerk was overvol, tot op de preekstoel, op het altaar, boven op de banken, een juichende schreiende menigte en nu gaat er een siddering door de Kerk, de Dekens in zijn boevenpakje met een kruis op de rug en een gevangennummer..... op de preekstoel, vaderlijke woorden van oprecht geloof en vurige liefde..... een te Deum jubelt door de Kerk.
Ik ben zo blij vandaag!

*
Oud-minister Goseling, martelaar uit Buchenwald, hij was bemind in het kamp, zeer bemind, om de rust, die van hem uitging, hij wist het blok door zijn genoegelijk brommend gesprek nog huiselijk te maken; hij vertegenwoordigde op meesterlijke wijze de

Häftlinge bij de lagerleiding of Rode Kruis of Zweedsen gezant. Hij zat 'smorgens in een afgelegen hoekje te bidden of in de navolging te lezen.

Maar uitgeput is hij gestorven, zonder vrienden, zonder priester; een communist heeft bij zijn sterfbed gezeten en gezegd: „Erlidigt“.

En Joden droegen hem op die besneeuwde Paasmorgen naar het crematorium, de Hollandse gijzelaars knielden in de sneeuw achter het prikkeldraad en snikten om dit grote leed.

En nu..... nu ben ik zo blij om al die dingen.

*
De vlag waait uit mijn geteisterd huis en over de puinen van mijn stad schijnt de heerlijke zon en over heel ons land is nu de blijdschap van de vrijheid, maar ook om de grootheid en de zielenadel, die wij beleefd hebben, maar ook om de martelaren, die ons land in Gods tegenwoordigheid plaatsden. God brandde de veel lelijks weg en louterde de goeden. God vroeg martelaren om de zonde op te ruimen.

God heeft dit volk lief — nu ben ik blij — want dit is het geboorte uur waarin priester en leek in hun bloed een nieuw Nederland naar de doopvont leiden.

En omdat ik geloof aan de genade van een milde hemel over dit moegeschreide en moegeleden volk; daarom steek ik de vlag uit over de puinen en smarten van mijn land..... en ik ben zo blij.

TH. van STEEN.

DE KOMINTERN opgeheven of niet.

Iedereen weet, dat met de Komintern de Comm(unistische) intern(ationale) wordt aangeduid: een beweging en een organisatie, die even sluw als energiek werkte aan de voorbereiding der wereldrevolutie en daardoor aan het wereldcommunisme.

De oorlog maakte de Russen bondgenoten van Engeland en Amerika en de andere geallieerden van Europa. Om de oorlog te winnen tegen het evenzeer gehate, als gevreesde Nazi-dom, had Rusland Europa en Europa Rusland nodig. Uit noodzaak werden zij bondgenoten. Uit gemeenschappelijke vijandschap tegenover een derde en niet uit liefde voor elkaar werden zij geallieerden (verbondenen). Om dit militair bondgenootschap niet in gevaar te brengen,

moesten zij onderlinge onenigheden en wederzijdse grieven zo lang in de doopstopt stoppen.

Wat zagen wij als gevolg daarvan? De Europese geallieerden deden alsof ze vrienden waren van Rusland en Rusland slaagde er evenzeer in vriendschap te „vertonen“.

Het niet-nazi-Europa staakte zijn openlijke aanvallen op het Bolsjewisme en de Sovjet-Unie was ten laatste zo „vriendelijk“ om de Komintern op te heffen, daar Europa van die ondernemende actie dezer wereld-organisatie volstrekt niet gediend was.

Maanden geleden geloofden sommige Nederlanders in een waarachtige vriendschap tussen de Westerse en Oosterse bondgenoten en bijzonder in de ernst van „de bekering“ der Bolsjewiki tot een zuiver nationaal-gerichte partij.

Als je nou de nuchtere Nederlander binnenkamers, op straat, of in de trein spreekt, dan spot hij met heel dat vriendschapsvertoen. De nuchtere Nederlander beschouwt het Bolsjewisme nog altijd als een ramp voor Rusland en een dreigend onheil voor Europa. Dat het Bolsjewisme zijn plan tot wereldrevolutie in de prullenmand heeft gesmeten en zijn actie in die richting werkelijk wil staken, klinkt hem volslagen, ongelofelijk in de oren.

„Maar het is toch een feit dat de Komintern is opgeheven! Wat wil je nog klaarder bewijs, dat de Bolsjewiek van zijn internationale plannen heeft afgezien?“ Zo praten sommigen nog.

Wat valt daarop te zeggen? Het volgende:

Toen Lenin in 1903 de Komintern stichtte, richtte hij twee organisaties op: een legale en een ondergrondse. De legale, de openlijk werkende, was bedoeld als steun van en als voorbereiding op de ondergrondse, die eens de eindslag zou moeten leveren. Als de legale de bodem voldoende had voorbereid, om ondergronds de laatste hand te leggen aan het werk, dan mocht de legale desnoods verdwijnen als daarmee het bereiken van het einddoel beter gediend was.

Nu is de Sovjet-leiding klaarblijkelijk van mening, dat wij tijdens deze oorlog gekomen zijn tot het tijdstip, waarop de eindslag moet worden gewaagd. Om nu de schijn te wekken dat er geen vuiltje aan de lucht is, om het verrassings-element in deze eindstrijd dus te benutten, wordt de legale opgeheven, om de ondergrondse beter te doen slagen in zijn beslissende aanval.

De legale Komintern is dus inderdaad opgeheven, doch de uiterst gevaarlijke illegale kan zijn revolutionair werk rustig doorzetten, geheel in de geest en volgens aanwijzingen van Moskou. In Amerika werd de laatste tijd dan ook openlijk geschreven over de sluwe

methoden, die de illegale komintern past, om het heft in handen te krijgen. Zou het in Nederland anders zijn? Zou de actie, door de Communisten in Nederland ontplooid, uitsluitend werk van onafhankelijk werkende Nederlandse communisten? Zou de C.N.I. (Communistische Partij Nederland) renlang zo gelukkig getrouwd met Moskou, nu een breuk willen? En zou Moskou nu zijn trouwe dochter in Nederland in de steek laten? Nu???

Op het moment dat beslissend zal zijn voor het communisme???

Als het communisme vroeger niet verbijsterend bedriegelijk was opgetreden, dat zelfs de Paus het Zich te plicht rekende openlijk in een Wereldbrief te waarschuwen tegen de sluw propagandamethoden van het communisme, dan zouden wij aan de officiële opheffing der Komintern waarde kunnen hechten.

Zodra mogelijk verschijnt:

„De Katholieke Arbeidersbeweging in oorlogstijd“.

Hoe de beweging leed, streed en overwon.
Veel authentieke documenten!

Nu is het wantrouwen volkomen gerechtvaardigd, dat de ondergrondse Komintern haar revolutionaire arbeid nog volop doorzet, ook in Nederland. Met welke middelen??

Het scheppen en verscherpen van politieke en sociale conflicten. Het zaaien van verdeeldheid en verwarren tussen groepen, die wat scherp tegenover elkaar staan.

Het verdacht of belachelijk maken van vooraanstaande figuren. Het ondermijnen van het vertrouwen in vooroorlogse leiders der arbeidersbeweging (eigen vooroorlogse leiders uitgezonderd natuurlijk).

Het wekken van de schijn, dat zij alleen vechten voor de rechten van het volk en dat democratie alleen in hun handen gewaarborgd is. Iedereen, die het niet eens is met hen, brandmerken als neo (nieuw) fascist en ten slotte: Het werken vóór en in de Eenheidsorganisatie.

Iedereen in Nederland, die nu rechts streeks of zijdelings de plannen der communisten steunt, pleegt verraad aan zijn volk in geestelijk en stoffelijk opzicht.

Vruchteloos hebben wij het slavenjukt der Nazi's van ons afgeschud, zo wij de slavernij van het communisme zouden aanvaarden.

Pater PASCHASIUS O. Cap.

PENSIOEN voor alle werkers.

Een van de voornaamste sociale voorzieningen waaraan in de naaste toekomst aandacht moet worden geschonken is de onverzorgde levensavond van alle werkers in het particuliere bedrijfs- en ondernemingsleven. Van een onverzorgde levensavond moeten we komen tot een onbezorgde levensavond. Dat is een rechtmatige eis.

Op welke gronden steunt die eis? Wij stellen vast dat de eis voor een behoorlijk loon, waarvan dus op volkomen redelijke, menswaardige wijze, kan worden geleefd, ook door een huisvader met een groot gezin, door een ieder wordt aanvaard.

Een gezin met een aantal kinderen dat boven het gemiddelde ligt moet boven het voor ieder geldende loon een kindertoeslag ontvangen om daardoor in economisch opzicht niet achter te worden gesteld.

Bij ongeval, ziekte en invaliditeit moet de werknemer evengoed een behoorlijk bestaan hebben omdat hij in deze omstandigheden geheel buiten zijn wil niet kan werken. Ongevallen- en ziekteverzekering moet bestaan en bestaan wanneer hij door ongeval of ziekte niet in staat is om te werken.

De Invaliditeitswet, die bij gehele of gedeeltelijke invaliditeit, een uitkering waarborgt, voorziet niet volledig in de behoefte, schiet daarin zelfs veel te kort.

De invaliditeitswet dient dan ook aanmerkelijk te worden verbeterd. En hoe staat het met de ouderdomsverzorging?

Een deel van de werknemers heeft een behoorlijk verzekerde en onbezorgde levensavond, doch een ander deel, en dat is veel groter, heeft dat niet. De grote scheiding die in deze gemaakt kan worden ligt in het dienstverband dat men heeft bij de overheid of

in het particuliere bedrijfs- en ondernemersleven.

Men kan de zaak zo stellen, is men in dienst van de overheid, dan heeft men een behoorlijk pensioen en is men daarentegen werkzaam bij particulieren, dan laat de ouderdomsverzorging nog bijna alles te wensen over.

Mensen in dienst van het Rijk, de Provincie en de Gemeente hebben als onderdeel van hun rechtspositieregeling een behoorlijk pensioen en daardoor een onbezorgde levensavond. Deze groep van werknemers, hoofd en hand, telt vele tien duizenden. Daarnaast zijn er nog vele tien duizenden in dienst van de semi-overheid, die eveneens in het genot zijn van een behoorlijke pensioenregeling.

Met betrekking tot de ouderdomsverzorging moet worden geconstateerd, dat er voor de werknemers in dienst bij de overheid of bij de semi-overheid, veel beter verzorgd is dan voor de werknemers in het particuliere bedrijfs- en ondernemingsleven.

Hoe is het nu gesteld met de ouderdomsverzorging van de werknemers in het particuliere bedrijfsleven. Voor de werknemers in het particuliere bedrijfsleven wordt er langs twee wegen gewerkt aan de verzorging van de oude dag, n.l. op wettelijke wijze en langs de weg van het particulier initiatief.

Op wettelijke wijze, door de Invaliditeitswet en de Ouderdomswet, waarvan de laatste regeling geheel vrijwillig is en de eerste verplichtend voor alle werknemers in het particuliere bedrijfsleven en die een beloning hebben die niet boven een bepaald bedrag uitgaat.

Met de Invaliditeitswet heeft men over geheel de linie een bescheiden begin gemaakt met de ouderdomsverzorging van de werknemers in het particuliere bedrijfsleven. De Ouderdomswet, volgens

welke men zich vrijwillig tegen pensioenuitkering kan verzekeren, heeft voor de werknemers maar heel weinig praktische betekenis.

Wat heeft het particulier initiatief inzake het pensioenvraagstuk tot stand gebracht? Al moet worden gezegd, dat het particulier initiatief nog maar in weinig bedrijven met succes is werkzaam geweest, tegelijk mag worden geconstateerd dat er hier en daar prachtige resultaten zijn bereikt, al zijn ook hier nog zeer veel wensen overgebleven.

Een pensioenregeling bestaat o.a. in het Mijnbedrijf, het Typografenbedrijf, de Sigarenindustrie en in de Tilburgsche Textielindustrie. Welnu een dergelijke regeling moet — voor alle bedrijven van diensten tot stand worden gebracht en dan in overeenstemming met het pensioenbedrag van de —werknemers in dienst van de overheid.

Ook wanneer iemand vanwege zijn leeftijd niet meer in staat is om door werken in zijn onderhoud te voorzien heeft hij toch nog het recht en de plicht om het leven dat hij van God ontvangen heeft in stand te houden. Daarvoor is nodig dat hij ook in die omstandigheden over de middelen moet beschikken om te kunnen leven en wel op volkomen menswaardige wijze. Dat geldt niet alleen voor hem persoonlijk, maar ook voor zijn gezinsleden, waarvoor hij dan nog de zorg heeft, die evengoed als hij recht hebben op een menswaardig bestaan. Het is niet overeenkomstig zijn menselijke waardigheid dat de werknemer op zijn oude dag naar de openbare liefdadigheid wordt verwezen. Daar moet op een andere wijze in worden voorzien.

Zoals er is gezorgd voor voorzieningen bij Ongevallen, Ziekte en Invaliditeit zo moet er ook worden gezorgd voor de oude dag. De premie voor Ongevallen-, Ziekte- en Invaliditeitsverzekering wordt beschouwd als te zijn een deel van het loon, uitgesteld loon, waarop men aanspraak maakt wanneer men een ongeval

heeft gekregen, ziek is of invalide wordt. Geheel volgens het zelfde beginsel, n.l. het afzonderen van een deel van het loon, moet er aan de verzorging van de oude dag worden gewerkt.

Op welke deugdelijke gronden kan men verdedigen dat de werknemers in dienst van de overheid en semi-overheid wel en de werknemers in het particuliere leven geen aanspraak mogen maken op pensioen.

Is de meer economische arbeid voor de gemeenschap niet van even groot belang dan de administratieve dienst van de overheid verricht.

Waarom hebben metaalbewerkeren in dienst van de overheid wel een behoorlijke pensioenregeling en de zelfde werknemers in het particuliere leven niet. Met welke rechten kunnen werkgevers in het particuliere bedrijfs- en ondernemersleven zich een onbezorgde levensavond verzekeren en de werknemers van hoofd en hand niet.

Als allen meewerken aan de totstandkoming van een bepaald product, dan behoren ook allen een evenredig aandeel te hebben in de winst die daardoor gemaakt wordt en dat evenredig deel moet minstens een behoorlijk bestaan waarborgen voor werkgever en werknemer niet alleen voor het ogenblik, maar ook straks als de arbeidskracht is verbruikt, en geheel volgens de stand waartoe men behoort.

Komt men aandragen met het argument dat het niet te betalen is, dan zeggen we dat doet niets af aan het beginsel waarover het hier allereerst gaat. Aan het praktisch kunnen moet de erkenning van het recht op een onbezorgde levensavond voorafgaan. Het spreekwoord zegt „waar een wil is daar is ook een weg“. Dit moge dan niet altijd opgaan, in zeer veel gevallen toch wel, als regel kan men zelfs zeggen.

Het vraagstuk van een afdoende ouderdomsverzorging moet het werk zijn op sociaal en politiek terrein in de naaste toekomst. F. H.

Hoofredacteur: Dr. A. Cornelissen,

Nijmegen. — Redactie-adres: Groenewoudscheweg 156, Nijmegen. Uitgave en administratie: St. Annaplein 21, Tilburg. Druk: N.V. Boekdrukkerij „Helmend“, Helmond.